

Jedenásty snem KDH

(1999)

Milé delegátky, vážení delegáti, milí priatelia,

o dva mesiace padne dôležité rozhodnutie pre Slovensko. V Soule určia miesto zimnej olympiády v roku 2006. Medzi kandidátmi je aj Poprad a ak vyhrá, zjazdové disciplíny budú prebiehať neďaleko odtiaľto, v Jasnej. Liptovské lyžiarske terény obletia svet a v Liptovskom Mikuláši bude horieť olympijský oheň. Ak sa tak stane, spomeňte si, že prvú vládnú dotáciu na prípravu slovenskej kandidatúry o pridelenie zimných olympijských hier schválila naša vláda ešte v roku 1992. Dotácia bola určená na vypracovanie štúdie, či liptovská príroda príliš neutrpí usporiadaním zimných olympijských hier. Štúdia dopadla dobre a želajme si, aby dobre dopadlo aj rozhodnutie Medzinárodného olympijského výboru. Liptov a Spiš majú na usporiadanie zimnej olympiády. Ak niekto z vás má o tom pochybnosti, môže si ich rozptýliť na tvári miesta, hoci aj hneď zajtra. V májovej mulde pod Chopkom sú výborné snehové podmienky a odporúčam vám tam jarnú lyžovačku. Možno aj preto je náš snem jednodňový. Ak sa poponáhlate, stihnete si ešte do večera pozrieť Galériu Ľudovíta Fullu v Ružomberku.

Lepšia slovenská tradícia hovorí, že najskôr prácu, potom zábavu. Držíme teda Liptákom a Spišiakom palce, aby sa im ušla olympiáda, ale my sme sa tu dnes zišli na dôležitý Snem KDH. Na dôležitý Snem KDH. Na tomto sneme ideme diskutovať a rozho-

dovať o politike pre túto peknú krajinu. Slovensko si zaslúži dobrý údel aj ako prípravu na veľké poslanie, ktoré nám v budúcom tisíc-ročí predpovedá Svätý otec. Pre Kresťanskodemokratické hnutie je vznešenou výzvou navrhovať najlepšiu politiku pre Slovensko. Pre takúto výzvu nás predurčuje mnoho okolností.

V desiatom roku svojej existencie sme jedinou stranou, ktorá vznikla priamo v nežnej revolúcii. Dejiny vložili do našich rúk odkaz novembra '89. Keď bude v novembri tohto roku v Bratislave míting na počesť 10. výročia pádu komunizmu, KDH bude môcť ako jediné stáť na tribúne s pocitom, že sme boli pritom. Ale či tam za KDH budeme stáť, o tom rozhodneme dnes tu.

Pred desiatimi rokmi sme netušili, aké závažné zmeny na nás čakajú. Pri všetkých politických, ekonomických a kultúrnych zmenách za posledné desaťročie KDH malo vždy pred sebou víziu Slovenska, víziu demokratického, prosperujúceho, priateľského, ľudového, moderného a európskeho Slovenska. Svoju víziu Slovenska sme raz museli brániť pred kritikou liberálov, inokedy pred kritikou a útokmi nacionalistov a v budúcnosti asi pred kritikou ľavičiarov. Sme na to zvyknutí. Taký je život a je to súčasť politiky. Napriek tomu som si za tých desať rokov viackrát povedal, že začínam chápať, prečo sme tisíc rokov nemali svoj vlastný štát. Kolká nekultúrnosť sa prejavovala u našich politických protivníkov! Aká neochota u nich pracovať pre Slovensko zadarmo. Aká neschopnosť pristupovať k realite racionálne. A to všetko pri centrálnej polohe Slovenska v Európe, kde sa križujú rozličné geopolitické sily, často protikladné a takmer všetky prevyšujúce mocenský potenciál Slovenska.

Mimochodom, polohu Slovenska na priesečníku veľmocenských síl som si veľmi intenzívne uvedomoval nedávno na zasadnutí vlády, keď sme rozhodovali o zrušení nákupu protiraketového systému S-300. Vo vláde sme mali k dispozícii americké vyjadrenie nabádajúce ku zrušeniu nákupu a zároveň ruské vyjadrenie nabádajúce k odobratiu systému. Rozhodnutie o S-300 a ešte viac o otvorení

vzdušného priestoru Slovenska pre lietadlá NATO vyžadovalo veľmi starostlivé zvažovanie o záujmoch Slovenska.

Slovensko ešte dlho bude potrebovať stranu, ktorá ho povedie k racionálnemu rozhodovaniu o vlastných veciach, ale zároveň stranu, ktorá bude mať porozumenie ku všetkým iracionálnostiam Slovákov. Voľba medzi racionálnym a iracionálnym rozhodovaním nie je slovenskou špecialitou. Každý národ musí vo svojich dejinách čas od času takúto voľbu podstúpiť.

V tomto čase je poučné porovnať niektoré črty vývoja na Slovensku a v Srbsku. Na Slovensku aj v Srbsku boli vplyvné politické sily a vplyvné politické osobnosti, ktoré založili svoju politiku na nacionalizme a autoritatívnej forme vlády. Na Slovensku aj v Srbsku išlo o to, či takáto politika bude v demokratických voľbách porazená. Z tohto hľadiska sa ako kľúčové voľby v Srbsku javia prezidentské voľby v roku 1997. Vyzývateľom terajšieho prezidenta bol vtedy Milan Panič. Keby bol vyhral voľby Milan Panič, je veľmi pravdepodobné, že dnes by nebolo bombardovanie Srbska. Ale Milan Panič voľby prehral. Tesne, ale prehral. Možno by mu – podobne ako nám – pomohlo paralelné sčítanie hlasov.

Podobne kľúčové boli na Slovensku parlamentné voľby v septembri minulého roku. Keby v nich bol Vladimír Mečiar vyhral, je veľmi pravdepodobné, že by doviedol Slovensko do zrážky s okolitými štátmi. Chvalabohu, Vladimír Mečiar voľby prehral a na Slovensku zrážka s okolitými štátmi nehrozi. Na Slovensku vedúcou silou pri porážke Vladimíra Mečiara v demokratických voľbách sme boli my, Kresťanskodemokratické hnutie.

Vážený snem, milí priatelia!

Stáročná tradícia kresťanskej politiky nám od začiatku hovorila, že Mečiarova politika vedie Slovensko do katastrofy. Hovorila nám to dokonca už vtedy, keď sa Mečiar – sám bývalý komunista – vyhrážal komunistom prázdnyimi väznicami. Vedomie nebezpečenstva hroziaceho Slovensku z Mečiarovej politiky nám bránilo podporiť túto

politiku aj v takých chvíľach, keď nadviazala na naše vlastné návrhy, predovšetkým v otázke samostatnosti Slovenska. Namiesto komplikovaných politologických úvah o škodlivosti Mečiarovej politiky pre Slovensko stačí uviesť stav krajiny, v akom Mečiar odovzdal svoju vládu. Po uši zadlžené Slovensko, kriminálne podsvetie prerastené so štátnymi inštitúciami, národný majetok rozdaný nezodpovedným dobrodruhom alebo až zlodejom, polarizovaná spoločnosť vo vnútri a izolované Slovensko navonok.

KDH sa od začiatku veľmi jasne postavilo proti takejto politike. V kritickom období asi rok od volieb v roku 1992 sme boli osamotení v politicky významnej opozícii proti Mečiarovi. Liberálna opozícia bola príliš slabá a Mečiar ju vo voľbách rozdrvil, SDL sa dlho nevedela rozhodnúť, či pôjde s Mečiarom alebo proti Mečiarovi. Približne v polovici roka 1993 sme iniciovali pravidelné porady nevládných strán, z ktorých neskôr vzišla Moravčíkova vláda. Rozhodne sme podporovali prezidenta Michala Kováča po celé jeho funkčné obdobie. V rokoch 1995 – 1996 sme boli nosnou silou masových vystúpení na námestiach na podporu prezidenta republiky, na obranu ľudských práv a za udržanie odkazu novembrovej revolúcie. My sme zozbierali podstatnú časť podpisov za referendum za priamu voľbu prezidenta. My sme od začiatku správne predpokladali úspech a navrhovali dobré riešenia pre Slovensko.

Náš rozhodný zápas za obranu slobody prispel k odbúraniu predsudkov voči KDH, ktoré v počiatočných rokoch našej existencie živilo proti nám niektoré skupiny bývalých komunistických funkcionárov, ale nielen oni.

Naše politické aktivity vyústili najskôr do vytvorenia Modrej koalície. V lete 1997 sa Modrá koalícia rozrástla na koalíciu piatich strán, pod názvom Slovenská demokratická koalícia. Táto koalícia vo voľbách de facto porazila Vladimíra Mečiara a vytvorila novú vládu. Iniciatívnu úlohu KDH pri vzniku a trvaní slovenskej demokratickej koalície symbolizuje aj skutočnosť, že za predsedu SDK sme navrhli Mikuláša Dzurindu, ostatné strany tento návrh prijali

a Mikuláš Dzurinda sa stal volebným lidrom SDK a po voľbách predsedom vlády. Želáme Mikulášovi Dzurindovi veľa úspechov ako predsedovi vlády a jeho vláde sľubujeme aj naďalej plnú podporu KDH.

Raz sa ma pýtal jeden maďarský politik, ako sa nám podarilo dať dokopy takúto širokú koalíciu proti Mečiarovi. Odpovedal som mu: „Vďaka tomu, že sme sa nepchali do popredia!“ KDH viackrát preukázalo cnosť nepchať sa dopredu. Usilujeme sa o výkon moci, pretože tak môžeme najúčinnejšie preniesť svoje myšlienky do praxe. Ale záujmy Slovenska sú nám vždy prednejšie.

Publicista Ernest Weidler o nás napísal v SME: „KDH (a možno ešte aj DS) sa zdá zo všetkých jestvujúcich strán najbližšie predstave strany, ktorá síce tiež – a celkom legitímne – siaha po moci, ale usiluje sa pritom rešpektovať základné ľudské mravné normy.“ Áno, KDH je takouto stranou!

Ako posledný zúfalý pokus zachrániť si vládu, vydal Mečiar podvodný volebný zákon. Zákon fakticky vylučoval zachovanie Slovenskej demokratickej koalície, a tým našu priamu účasť vo voľbách. V záujme víťazstva slobody a demokracie na Slovensku sme radšej potlačili vlastnú identitu, svojich kandidátov sme dali na kandidátku SDK a sami sme sa nezúčastnili na voľbách. Svoje rozhodnutie nelutujem, pretože sloboda a demokracia na Slovensku boli zachránené.

Pripomínam však, že všetky zúčastnené strany považovali takýto postup za prechodný, pretože dohoda bola, že čím skôr po voľbách prijmeme naspäť pôvodný spravodlivý volebný zákon, ktorý umožní stranám vytvárať koalície.

Vo volebnej kampani 1998 preukázali všetci naši členovia a funkcionári obrovské nasadenie. Vytvorili sme kostru volebnej kampane, na ktorú sa v mestách napojila tvorivá inteligencia a nevládne organizácie. V parlamentnej kampani sme prešli všetky dediny na Slovensku. Volebná účasť 84% voličov predstavuje rekord v post-komunistických krajinách a možno v celej Európe. A za toto všetko

patri KDH-ákovi uznanie a vďaka. Jeden nemecký básnik napísal, že oduševnený človek je vrcholom sveta. Svet má na Slovensku v našej členskej základni 30 tisíc vrcholov.

Vážený snem!

Všetky tieto rozhodnutia, ktorým dal čas za pravdu, sme urobili ako zvrchovaná, dobre organizovaná strana. Mnohé z nich sme prijímali ťažko, ale vedeli sme, že keď ich prijmeme, budú platiť. Vedeli sme, že keď prijmeme rozhodnutie, celá členská základňa ho bude realizovať a ostatní budú voči našim rozhodnutiam pociťovať rešpekt.

Je paradoxné, že po všetkom, čo sme urobili pre zachovanie slobody a demokracie na Slovensku a po porážke Mečiara, je predmetom diskusií práve ďalšie zachovanie KDH ako samostatnej a zvrchovanej strany. Témou je vzťah KDH – SDK alebo povedané inak dvojité členstvo áno, alebo nie. Toto bola hlavná téma okresných snemov a aj médá prezentujú tento náš snem akoby bol len o dvojitom členstve.

Najskôr musím povedať, že pred voľbami nebola žiadna dohoda o tom, že po voľbách sa pôvodné zakladajúce strany SDK rozplynú do SDK. Naopak, bola dohoda, že hneď po voľbách budeme iniciovať návrat volebného zákona do pôvodnej podoby, ktorá umožňovala koalíciu strán.

My žiadnu dohodu neporušujeme, keď trváme na KDH ako samostatnej a zvrchovanej strane.

Slovensko naďalej potrebuje silné a zvrchované Kresťanskodemokratické hnutie.

Slovensko potrebuje KDH pre zvládnutie ťažkých rozhodnutí, ktoré na nás čakajú: pre zastavenie hospodárskeho úpadku a stabilizáciu štátnych financií! Pre zdôrazňovanie hodnôt, ktoré sú nám sväté! Pre postavenie hrádze silnejúcemu ľavicovému bloku!

Treba rovno povedať, že KDH s úplným dvojitým členstvom by nebolo schopné zvládnuť tieto budúce úlohy. Pri úplnom dvojitom členstve by boli v rozhodovacích orgánoch KDH funkcionári, ktorí

by celkom zákonite pri svojom rozhodovaní nebrali do úvahy iba záujmy KDH, ale aj záujmy inej strany. Pri rešpektovaní a vykonávaní rozhodnutí stranických orgánov by dochádzalo k schizofrenickým situáciám. Celkom zákonite by došlo k protikladným rozhodnutiam orgánov KDH a orgánov SDK o tej istej veci. Pritom v orgánoch KDH aj v orgánoch SDK by sedeli čiastočne tí istí ľudia. Ktoré rozhodnutie by ich zaväzovalo? Ktoré rozhodnutie by mali plniť? Akú autoritu by mali rozhodnutia orgánov KDH voči našej vlastnej členskej základni? A už ani nehovorím o ostatných občanoch.

Ako to už odznelo aj na Rade KDH: vznikli by dve úrovne rozhodovania. Na jednej úrovni bolo by rozhodovanie orgánov KDH, napr. Predsedníctva a na inej – vyššej úrovni – by bolo rozhodovanie Predsedníctva SDK.

Ak považujeme za svoju najdôležitejšiu úlohu ochranu zvrchovanosti Slovenska, ako by sme sa mohli k takejto úlohe čo aj len hlásiť, keby sme neboli schopní ochrániť suverenitu vlastnej strany?!

Ako argument v prospech úplného dvojitého členstva sa niekedy uvádza, že SDK má 26% v prieskumoch verejnej mienky a umožňuje aj KDH účinnejšie presadzovanie politických zámerov ako samostatné KDH, ktoré by malo menej percent. Na to treba odpovedať, že SDK nikdy nemalo viac percent podpory, ako bol súčet podpory zakladajúcich strán a zväčša malo ešte menej.

Ďalším protiargumentom je, že žiadna zo zakladajúcich strán nepodporuje premenu SDK na riadnu stranu. Navyše – sociálni demokrati a zelení už ohlásili svoje smerovanie do ľavicového bloku.

KDH musí byť vždy schopné prijímať zvrchované rozhodnutia. Keď uvidíme, že nie sme schopní takéto zvrchované rozhodnutia uskutočniť, pretože máme málo hlasov v ústavných orgánoch, vstúpime – tak ako doteraz – do rokovania s inými stranami a prípadne s nimi uzavrieme kompromis. Ale vždy to budeme my, ktorí budeme rozhodovať o tom, či nám kompromis za to stojí.

V desiatom roku svojej existencie by sme sa nemali ostýchať hovoriť, že chceme na Slovensku presadzovať kresťanskú politiku. Ak by KDH nebolo zvrchovanou stranou, možno si predstaviť, že by SDK presadzovala niektoré špecifické kresťanské požiadavky? Do návrhu programového vyhlásenia vlády sa otázky rovnoprávnosti cirkevných škôl, zmluvy so Svätou Stolicou, či otázky katolíckej univerzity nedostali. Až po mojom hlasovaní o vládnom programe odrazu nikto nie je proti uzavretiu zmluvy s Vatikánom, ani proti rovnoprávnemu financovaniu cirkevných a štátnych škôl.

Popri všetkých takýchto argumentoch za zachovanie zvrchovanosti KDH chcem zároveň povedať, že všetkých členov kresťanskodemokratickej platformy SDK považujeme naďalej za svojich ľudí. Budeme ich naďalej podporovať bez ohľadu na to, či sa rozhodnú pre návrat do KDH alebo nie. Samozrejme, v KDH sú kedykoľvek vítaní.

Mám na nich za to len jedinú prosbu – aby sa nesnažili zlikvidovať KDH ako suverénnu a zvrchovanú stranu. Aby sa nesnažili podriať KDH Slovenskej demokratickej koalícii.

Na základe všetkých týchto úvah prijala Rada KDH v januári tohto roku odporúčanie pre náš snem, aby zmenil Stanovy KDH a prijal tzv. obmedzené dvojité členstvo. Takýmto spôsobom chceme zachovať zvrchovanosť KDH pri rozhodovaní všetkých orgánov. Zároveň chceme umožniť všetkým členom kresťanskodemokratickej platformy SDK, aby sa vrátili do KDH a nemuseli vystupovať z SDK, ak to teraz z najrôznejších dôvodov nepovažujú pre seba za vhodné. Všetci, ktorých sa to týka, zastávajú funkcie v SDK. Umožnením členstva v KDH chceme potvrdiť, že ich považujeme za svojich. Pokiaľ si zachovávajú členstvo aj v SDK, nebudú môcť kandidovať na funkcie v KDH z dôvodov, ktoré som už uviedol. Ich kandidatúra na funkcie v KDH je vítaná, ak sa rozhodnú pre výlučné členstvo v KDH. Je to minimálna požiadavka zvrchovanej strany a nech nám nikto nevytýka, ak trváme na tejto minimálnej požiadavke.

Odporúčanie Rady KDH o obmedzenom dvojitom členstve podporujem a odporúčam snemu, aby ho prijal.

Vážený snem!

Uplynulé štyri roky sme boli v opozícii a v našej činnosti zákonite dominovali politické požiadavky obrany demokracie a právneho štátu a politické pôsobenie medzi obyvateľmi. Dnes sme vo vláde a voličom musíme ponúknuť svoj vlastný pozitívny program zlepšovania ich životných podmienok. Zároveň chceme respektovať neštandardné postavenie SDK a samozrejme, že chceme podporovať vládu Mikuláša Dzurindu.

V nasledujúcich týždňoch musí KDH vypracovať svoju agendu zodpovedajúcu nášmu súčasnému postaveniu. Popri všeobecnej podpore politiky vlády by sme mali vypracovať vlastné návrhy v hospodárskej oblasti. Tieto návrhy musia smerovať k tomu, aby sa zastavil pokles hospodárstva a nastala zmena trendu. Pokračujúci pohyb hospodárstva po zostupnej spirále vyvoláva pesimistické nálady v spoločnosti a podkopáva základnu vlády.

Zatiaľ sa vláde nepodarilo výraznejšie zoštíhliť štátnu administratívu. KDH by mohlo prísť s návrhmi na zníženie počtu pracovníkov v štátnej správe. Ja sám sa chystám ísť príkladom na ministerstve spravodlivosti. Do konca tohto roku znížim stav pracovníkov na ministerstve o 10%.

Zárukou zvyšovania životnej úrovne obyvateľstva môže byť iba silné hospodárstvo charakterizované:

- vyrovnaným štátnym rozpočtom
- znížením výdavkov štátu a výrazným znížením priamych daní
- racionalizáciou a redukciiu štátnej správy
- uprednostnením súkromných investícií
- sociálnou politikou podporujúcou najmä mladých, chorých a dôchodcov.

Predpokladom oživenia hospodárstva je zavedenie spravodlivých pravidiel hry, ktoré nikoho nebudú zvýhodňovať na úkor iných a ne-

budú sa robiť žiadne hrubé čiary za minulosťou, ktoré by zaručovali beztrietnosť tých, ktorí zneužili moc. KDH bude preto presadzovať:

- vyrovnánie sa s komunistickou minulosťou
- preverenie privatizácie od roku 1990
- boj proti korupcii
- boj proti organizovanému zločinu
- sprísnenie postihov za najzávažnejšie trestné činy.

Kresťanskodemokratické hnutie je presvedčené, že pri vyvedení Slovenska z krízy sa môžeme spoliehať najmä na vlastné sily. KDH bude podporovať posilňovanie vlastenectva a lojality slovenských občanov k štátu, okrem iného aj:

- verejnou diskusiou o podobe štátnej idey Slovenskej republiky
- verejnou diskusiou o národno-štátnych záujmoch Slovenska
- odmietnutím diskreditácie vlastenectva a národnej myšlienky extrémistami
- odpolitizovaním Matice slovenskej

Cielom KDH je obrátiť populačné trendy Slovenska. Potrebujeme nielen slovnú podporu rodiny, pretože prežije len národ, ktorý je schopný vlastnej reprodukcie. O tomto probléme musíme hovoriť veľmi vážne.

Ďalšou prioritou je pre nás podpora vzdelanosti a športu. Naša krajina síce neoplýva nerastnými surovinami, ale oplýva talentami a tie by sme mali využiť. Slovensko dnes vo svete propagujú najmä svetová plavkyňa Martina Moravcová, naši skvelí tenisti Kučera a Hrbatý, ružomerské basketbalistky, slovenskí hokejisti Bondra, Satan, Demitra, Hossa, či olympijský víťaz v kanoistike a tunajší rodák Michal Martikán.

V dobe, keď sa rozhorieva konflikt okolo Kosova, Slovensko si nemôže dovoliť zanedbávať svoju armádu. V armáde Slovenskej republiky sú dôstojníci, ktorí majú predstavy o udržaní bojaschopnej armády aj pri nižších rozpočtových zdrojoch. Týmto dôstojníkom treba dopomôcť, aby mohli presadiť svoje plány.

Takéto sú predstavy KDH o cestách vedúcich k rozkvetu Slovenska a upevneniu slovenskej štátnosti.

KDH sa hlási k vláde, v ktorej sú aj ľavicové strany. To nás však v žiadnom prípade nezavazuje, aby sme zakrývali svoje zásadné protikomunistické stanovisko. Desať rokov po nežnej revolúcii je potrebné pripomenúť, čo bol komunizmus. Slovenské vydanie svetového bestselleru Čierna kniha komunizmu nám dáva veľmi rukolapné argumenty. KDH sa chce venovať rozpracúvaniu témy komunizmu v našich dejinách. Nech tieto čierne desaťročia zostanú mementom pre budúce generácie.

KDH bude využívať svoje členstvo v medzinárodných stranických organizáciách na urýchlenie integrácie Slovenska do Európskej únie.

Vážení snem!

Vo februári roku 2000 oslávime 10. výročie svojej existencie. Za tých desať rokov sme zväčša neboli spokojní so svojimi výsledkami, ale zároveň sme spätne mohli konštatovať, že Slovensko sa vyvíjalo v smere našich návrhov. Všetci, čo nás napádali, politicky upadli. A teraz nemám na mysli jednotlivé prieskumy verejnej mienky. Boží duch, v ktorého veríme, bol k nám milostivý. Onedlho vstúpime do nového tisícročia a desaťročia našej existencie. Prosme, aby nám bol Boží duch naďalej milostivý. Dovoľte, aby som zakončil svoj prejav touto modlitbou za KDH podľa starozákonnej Knihy múdrosti:

Pane, prosím Ťa o dar múdrosti a o spravodlivosť. Veď čo je bohatšie než múdrosť, ktorá koná všetko? Keď už rozumnosť vie niečo tvoriť, kto je v celom svete väčším umelcom než ona? A keď niekto spravodlivosť miluje: Ona spôsobuje čnosť, lebo ona vyučuje miernosti a opatrnosti, spravodlivosti a pevnej odvahe. (Kniha múdrosti 8,5-7)

Liptovský Mikuláš 10. apríla 1999